

Asia: VN/24520/2023

Uuden vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentaminen

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

2. Pidätkö hallituksen esitysluonnoksen 3 luvussa kerrottuja tavoitteita kannatettavina?

ei

Voit halutessasi esittää huomioita:

Vammaisten ihmisten itsenäinen elämä ja itsemääräämisoikeus eivät voi toteutua YK:n vammaissopimuksen tarkoituksen mukaisesti, jos soveltamisala hyväksytään ehdotetussa muodossa. Esitysluonnoksessa mainittujen tavoitteiden toteutuminen ei vaadi esitettyjä muutoksia. Muutokset tekisivät lain yhdenvertaisesta soveltamisesta erittäin hankalaa. Käytännössä suuri osa vammaisista ihmisistä jäisi ehdotuksen toteutuessa vaille välttämättömiä palveluita. Tavoitteet toteutuvat huomattavasti paremmin, jos uutta lakia sovelletaan 1.1.2025 lukien sellaisena kuin se alun perin hyväksyttiin ja sen vaikutuksia seurataan tiiviisti.

3. Päästäänkö esitetyillä muutosehdotuksilla esityksen tavoitteisiin?

ei

Voit halutessasi esittää huomioita:

Suomi on monissa yhteyksissä, kuten YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien komitealle antamassaan määräaikaisraportissa, korostanut, että uusi vammaispalvelulaki on keskeinen instrumentti YK:n vammaissopimuksen toimeenpanossa. Soveltamisalasäännöksestä on poistettu YK:n vammaissopimukseen pohjautuva vammaisen henkilön määritelmä, vammaisuuden sosiaalinen malli sekä viittaukset vammaissopimuksen keskeisiin periaatteisiin, kuten itsenäiseen elämään, osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Resurssien eikä inhimillisen näkökulman kannalta voidaan pitää tarkoituksenmukaisena hyväksyä esitysluonnoksen mukaisen sääntely. Kehitysvammaiset ihmiset perheineen elävät usein hyvin kuormittavaa arkea, eikä näillä ihmisillä ole välttämättä mahdollisuuksia tai voimavaroja hakea oikeuksiaan tarvittaessa tuomioistuimessa.

4. Ovatko ensisijaisen lainsäädännön mukaisten palvelujen ensisijaisuutta korostavat säännökset mielestänne kannatettavia? (Vammaispalvelulain 2 §)

ei

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

-

5. Onko elämänvaiheessa tavanomaisesta poikkeavaa tarvetta koskeva säännösehdotus mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §)

ei

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

-

6. Onko asiakkaan edun ja maksuttomuuden suhdetta koskeva tarkennus mielestänne kannatettava? (Sosiaalihuoltolain 4 §)

ei

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Vammaisten lasten yhdenvertaisuuden turvaamisen osalta yhdyimme siihen, mitä Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Kehitysvammaisten Tukiliitto tätä esitystä koskevassa lausunnossaan toteaa; muun muassa YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen ja sen mukaisten velvoitteiden näkökulmasta.

7. Onko asiakasmaksulain säännöksiä täydentävä niin sanottu suojasäännös mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §:n 4 ja 5 momentti)

ei

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Kehitysvammaisten Uudenmaan tukipiiri katsoo, että ehdotettu suojasäännös ei kirjoitettuna eikä hyvinvointialueiden käytännöistä kertyneiden kokemusten perusteella mitenkään riitä korjaamaan ehdotetuista muutoksista aiheutuvia ongelmia ja turvaamaan vammaisten henkilöiden oikeuksia.

8. Voit halutessasi esittää muita huomioita esityksestä:

Esitysluonnoksen kaltainen sääntely voisi käytännössä johtaa myös siihen hyvin ongelmalliseen tilanteeseen, että vammaiset henkilöt joutuisivat nykyistä huomattavasti yleisemmin vetoamaan yhdenvertaisuuslain 15 §:n tarkoittamiin kohtuullisiin mukautuksiin saadakseen vammansa vuoksi välttämätöntä apua ja tukea. Esitysluonnos ei käsittele tätä aihepiiriä lainkaan. Ehdotus ei myöskään edistä vammaisten ihmisten osallisuutta ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa.

Kehitysvammaisten Uudenmaan tukipiiri on samaa mieltä Heta-liiton, Kehitysvammaisten Tukiliiton ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton lausuntojen kanssa.

Hartikainen Pirjo

Espoon Kehitysvammaatuki ry - Kehitysvammaisten Uudenmaan Tukipiiri ry